

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

61. Quid in jure sit & significet manualitas, & unde insit beneficiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

Quæres 57. A quo Prælato hæc licentia concedenda?

Respondeo: probabilius sufficere licentiam Prælati, cuius tunc est ille religiosus, nisi obster speciale statutum vel privilegium (sicut in Societate Jesu licentiam ad Prælaturas nullus concedere potest præter Generalem illius) Sanch. n. 65. citans plures alios. Castrop. n. 19. contra Franc. Calder. &c. dicentes, necessarium licentiam illam concedi à Prælato, in cujus manibus religiosus ille emisit professionem.

Quæres 58. Quid si Prælatus neget licentiam?

Respondeo: si injustè id faciat, compellendum à suo Superiore; tunc autem injustè eam censetur negare, ubi non solum utilitas, sed & necessitas Ecclesiæ urgetur. Gl. in c. quàm sit. 18. q. 2. v. ad ordinandum. Anchar. ad c. si religiosus, de elect. in 6. nu. 4. Gamb. de auct. Legati à latere l. 8. c. ultimo. nu. 23. quos citat & sequitur Castrop. loc. cit. n. 20. quamvis enim utilitas Ecclesiæ, ad quam promovendus, sit causa sufficiens, ut hanc licentiam concedere possit juxta tex. c. pro utilitate. 16. q. 1. non tamen tenetur Prælatus ex obligatione utilitati istius Ecclesiæ secularis providere, præsertim ubi talis religiosus etiam suo Conventui foret utilis. Castrop. loc. cit.

Quæres 59. Quot vota habere debeat Regularis, ut obtineat beneficium saculare, cujus provisio pendet à pluribus suffragatoribus, sive fiat per electionem, sive per postulationem, sive per presentationem, vel nominationem, aliâque vocationem seu provisionem &c.

Respondeo: si est regularis, cujuscumque demum ordinis mendicantium, & beneficium Prælatura; secus est, si beneficium est simplex v. g. Canonicatus. Lamb. de jurep. l. 2. p. 1. q. 7. a. 20. Sanch. loc. cit. n. 50. quos citat & sequitur Castrop. loc. cit. §. 2. n. 2. uti & si est curatum absque jurisdictione; nimirum parochiale, quia hoc propriè non est Prælatura, & constitutio, de qua pauco post, pœnalis & exorbitans à jure antiquo. Castrop. n. 9. citans Sanch. loc. cit. n. 56. contra Lamb. loc. cit. Franc. & Anchar. in c. quorundam. de elect. in 6. Et extra administrationem proprii ordinis (probabilis enim, quoad non mendicantes excipiuntur Prælaturæ proprii Ordinis juxta Castrop. n. 6. contra Sanch. n. 49. & alios ab eo citatos) eget omnium eligentium votis; ita ut vel uno deficiente vel contradicente jus nullum illi acquiratur ad dictam Prælaturam, neque atque ullatenus consentire etiam accedente licentiâ proprii superioris regularis, etiam Generalis, sitque talis ejus vocatio omnino irrita. Si verò est religiosus non mendicans, cujuscumque demum Ordinis, requiritur & sufficit major pars eligentium: sic expressè statuit Bonifac. 8. & habet textus cit. c. quorundam. disparitatis hujus rationem hanc assignant Lamb. loc. cit. n. penult. Sanch. n. 44. apud Castrop. loc. cit. n. 1. quod mendicantes ob professionem excellentioris paupertatis & vitæ magis fugere de-

beant lites, & discordias, ambitionisque vias. Porro circa posterius observandum ex Castrop. n. 2. dum suffragatores jure Collegii, seu quatenus sunt pars Collegii, suffragantur, necessariò requiri majorem partem votorum, quæ talis est respectu totius numeri actu eligentium, adeoque requiri, ut v. g. ex 10. votis datis habeat pro se ad minimum 6. (non obstante textu requirente solum, ne à minore parte fiat electio, cum hoc ipso tacitè infinet faciendam à majore parte. Castrop. *ibid.*) si verò suffragantur jure solum proprio, & singulari, sufficere habere absolutè majorem partem votorum; hoc est plura præ aliis nominatis v. g. ex 10. habere solum 4. dum reliqua 6. divisa sunt; scilicet tria data titio, & alia tria Cajo, juxta c. quoniam. de jurepat. quod si tamen etiam in hoc casu, dum nimirum singuli suffragantur jure privato; à 4. v. g. tantum data fuissent vota pro uno, reliquis non pronuntiantibus suum votum, non dicitur electus à majore numero, forèque electio talis adhuc nulla, Castrop. *ibid.* citans Sanch. & Lamb.

Quæres 60. An igitur regularis mendicans creatus Episcopus, si eidem conferatur alter Episcopatus, debeat iterum in hac secunda electione eligi in concordia, sufficiensque non mendicantem in hoc casu eligi à majori tantum parte?

Respondeo: tametsi negativam probabilem reputet Castrop. n. 4. eò quod talis jam exemptus ab obligationibus Religionis, induertque statum superiorem; textusque loqui videatur de solis religiosis indigentibus licentiâ religio Prælati, decretumque hoc insuper sit odiosum & restrictivum electionis à jure communi statuta. Affirmativam tamen putat probabiliorem, & in praxi tenendam ob communem DD. sensum; & quia, etsi ab oneribus Religionis talis sit exemptus, non tamen à substantialibus Religionis, quia verè religiosus est, citatque pro hac parte Gl. in cit. c. quorundam. v. religiosus. & Sanch. loc. cit. n. 28.

PARAGRAPHVS III.

De qualitatibus Beneficii manualis & perpetui &c.

Quæres 61. Quid in jure sit, & significet manualitas, & unde insit beneficiis?

1. Respondeo ad primum: manualitatem in jure nihil esse aliud, quam rei tanquam juris nostri apprehendendæ, abducendæque facultatem: argumento l. tertius. ff. de servis export. l. si hac lege. ff. de in jus vocand. ut fuse Brisson. de verb. juris signif. apud Lott. l. 1. q. 33. n. 1.

2. Respondeo ad secundum: hanc qualitatem beneficiis aliquibus inesse non à jure communi, sed contingibiliter, & quasi extrinsecus advenientem. Lott. *ibid.* n. 3. siquidem perpetuitas est aliàs qualitas propria beneficii. Castrop. de benef. d. 1. p. n. 4. Unde & in dubio beneficium præsumitur non manuale. Castrop. loc. cit. nu. 16. exprimendæque est manualitas, & probanda ad evitandam subreptionem explicitè, si beneficium est saculare; si verò est regulare, sufficet id fieri implicitè, narrando nimirum

nimirum regularitatem. Lott. n. 4. Porro in beneficiis secularibus constituitur hæc qualitas manualitatis in substantia beneficii vi dispositionis adjectæ in limine foundationis per fundatorem tam Clericum, quàm laicum: in regularibus verò non tam afficit naturam beneficii, quàm sita est in obedientia; & procedit ex virtute professionis religiosi; hic enim, cum sit sub obedientia sui superioris, nec habeat velle aut nolle, statim ac revocatur, cogitur beneficium dimittere. Lott. n. 5. & seq.

Quæres 62. Num beneficium manuale per prescriptionem quadragenariam possit amittere manualitatem, & fieri perpetuum; & contra perpetuum fieri manuale?

Respondeo affirmativè: dum nimirum inducitur consuetudo manualitati contraria, qualis foret, dum tentans revocare beneficium impediretur (intellige ab alio, quàm beneficiato ipso; si enim is solus per potentiam resisteret remotioni, & esset refractarius, inducere consuetudinem rationabilem, & præscribere nequirit, quia careret bonâ fide, argumento *c. cum inter vos. de consuetud. & cum non liceat. de prescrip.*) quia hæc esset contraria potestati revocandi, secus verò est, dum consuetudo non contrariaretur manualitati, qualiter ei non contrariatur omisso revocationis, modò ea sit libera: beneficium enim manuale non dicit revocationem, sed potestatem expeditam revocandi; adeòque dum conferens beneficium habet hanc potestatem, etsi per mille annos nunquam faceret revocationem, non inducitur consuetudo contraria manualitati; ita ferè Castrop. d. 1. p. 5. num. 21. concilians sententiam hoc in puncto negativam (quam aliàs absolute tenent Rebuff. *de pacif. poss. num. 277.* Abb. *in c. ad nostram. nu. 11.* Sanch. *in decal. c. 29. n. 117.* contra Gamb. *de off. Leg. l. 4. c. 1. nu. 19.* hoc nixi fundamento vero, quòd ex actibus meræ facultatis induci nequeat consuetudo juxta *c. Joannes. de Clericis conjug. & l. qui jure familiaritatis. ff. de acquir. poss.*) cum affirmativâ.

Quæres 63. Num beneficium perpetuum jurispatronatus per patronum, accedente consensu Ordinarii, possit fieri manuale, & ad nutum amovibile?

Respondeo: Navar. l. 1. conf. 9. vel juxta impressionem Venetam *conf. 11. de off. ordinari.* multum inclinare in partem affirmativam (in quo casu defineret esse beneficium ab Episcopo conferendum, perditque patronus jus præsentandi ad illud, & acquirit libertatem ponendi & tollendi, quando & quoties voluerit, Corrad. *in pr. benef. l. 1. c. 6. n. 287.*) eò quòd expediat Capellanas jurispatronatus esse potiùs manuales, quàm perpetuas; cum sic Capellanus magis incumbat servitio Capellæ, & impletioni onerum, meliusque vivat ob timorem amotionis. C. de Luca. *de jurep. d. 15. n. 11.* ait: multum sibi placuisse hanc Navar. rationem, satisque visam probabilem, unde plus quàm centies consulerit volentibus piè disponere, ut ab erectione beneficiorum juris patronatus abstinerent, & erigerent, seu fundarent hujusmodi Capellas manuales tanquam species pii legati, absque Ordinarii auctoritate; tum etiam ad evitandum devolutiones seu derogationes, aliàsque beneficia-

lium subtilitates, ob quas jus patronatus amitti vel inutile reddi solet: verum tamen de stricto jure videri sibi id non sufficere; quia cum beneficium jam constitutum sit in statu suo perpetuitatis, beneficiis secularibus connaturalis, ista immutatio sapere videatur speciem aliquam alienationis vel dismembrationis, quæ etiam in spiritualibus sine causa & solemnitate prohibita sit.

Quæres 64. Num hæc qualitas manualitatis insit beneficiis regularibus omnibus, & econtrâ absit à secularibus?

Respondeo negativè: etsi enim beneficia secularia præsumantur perpetua, quia ferè omnia secularia sunt perpetua. *c. 1. de Capell. Monach. & Gl. ibi. c. veniens. de filiis presbyt.* apud Castrop. *loc. cit. n. 16.* regularia econtrâ præsumantur manualia, quia ferè omnia sunt talia. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5.* apud Castrop. interdum tamen regularia sunt perpetua, & secularia sunt manualia; quia sic constitutum ex fundatione, vel privilegio Apostolico, vel præscriptione. C. de Luca. *de benef. d. 97. num. 5.* Castrop. *loc. cit.* Gonz. n. 8. Garc. p. 1. c. 2. num. 72.

Quæres 65. Num ex eo, quòd quis ordinatur sacris ordinibus ad titulum beneficii, v. g. Capellania ad nutum amovibilis, illud amittat hanc qualitatē manualitatis seu amovibilitatis?

Respondeo negativè: maximè si fiat absque consensu patroni: non enim potest Ordinarius, etiam cum consensu patroni tollere vel mutare qualitatem foundationis. Garc. *loc. cit. n. 91.*

Quæres 66. Num manualitas cadat in beneficia parochialia secularia?

Respondeo probabilius, quòd non: etsi enim Castrop. *loc. cit. num. 16.* dicat istiusmodi beneficia rarè vel nunquam esse manualia, & Corrad. *in pr. benef. l. 3. c. 9. n. 36. & seq.* in Ecclesiis parochialibus difficulter admitti manualitatem, quia parochorum remotio & variatio non leviter præjudicat Ecclesiæ; Rota tamen, ut testatur Gonz. *loc. cit. num. 6.* postquam eadem ex causâ dubitasset, an laicus fundans Ecclesiam parochialem possit parochum constituere ad nutum amovibilem, in partem negativam inclinavit, Corrad. l. 3. c. n. 2. & habetur decretum S. Congreg. *ad c. 18. sess. 24.* quo dicitur: *Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoveri à patronis, etiam quòd allegarent esse in possessione sic faciendis; etiam si juspatronatus esset alicujus communitatis, sed perpetuò illius Ecclesie permanebit: Unde etiam, si Ecclesia parochialis unitur monasterio, ita tamen ut per sæcularem regatur, etiam si is à monasterio præsentetur, non poterit ullatenus ab ista Ecclesia, nisi per Episcopum ex rationabili causâ removeri, consuetudine etiam vel statuto quovis contrario non obstantibus; sic enim definit expressè Bonif. 8. *in c. unic. de Capell. Monach. in 6.* adeoque non erit beneficium manuale, sed erit Vicaria perpetua. Gonz. *gl. 5. cit. n. 52.* quia ista Vicaria non est regulare beneficium, sed sæculare: proinde secularis beneficii naturam tenere debet. Castrop. *loc. cit. n. 18.**

Quæres